

Максим Гримач (скорочено)

Марко Вовчок

Давно це було, коли панували в Україні Польща і Московщина. Застави між державами хоч і стояли, та не густо, — спритні люди часто перевозили Дніпром усякий крам, не сплячючи мита.

Навпроти Черкас над Дніпром стояв хутір Максима Гримача. Чоловік він був дуже багатий і на вроду хороший, ще й веселий. Люди його любили, бо будь-кого з біди виручить, як треба, заступиться за скривдженого. Був Максим удівець, мав дві дочки. Катря, гарна та пишна, вже доросла, а Тетяна — підліток. Жили вони в батька у розкошах.

Як опівночі, то й пливуть човни Дніпром, пристають до старої верби. Максим гостей і товар приймає, ховає в печері, що того ні хто й не знав.

Найчастіше припливав молодий козак Семен, вродливий та сміливий. Покохала його гордовита Катря, усім женихам відсіч дає. Батько її питає, чому вона перебирає парубками, а та відповідає, що серце до них не горнеться. Максим сказав, що силувати не буде, але й за бурлаку не віддасть — лише за того, хто сам собі пан, вільний. Катря відповіла, що дождатиме такого. А самі із Семеном журяться. Парубок сказав, що йому ще рік у пана прослужити, а тоді волю отримає, купить хутірєць і сватів пришле. Поїхав восени, велів дождати весни — як перша вишня зацвіте, то й приїде.

Чекає Катря, у вікно поглядає, жде не діждеться тепла. Їй вишня зацвіла, а Семена немає. Якось приїхав на човні козак, сказав Гримачу, що велика буря була на Дніпрі, все порозбивала, усіх перевізників потопила. Почула це Катря, зблідла й промовила, що тепер-то батько діждав собі вільного зятя.

Сумує Катря, плете в садку віночок із квітів. Ніхто її не розважить — ні батько, ні сестричка. Уночі пішла під вербу та й кинулась у річкову глибіню. Тільки вінок уранці й знайшли.

Зачинився старий Гримач, аж п'ять років не виходив за ворота. Одцурався й отамана, й здобичі. Тетяна піросла, вийшла заміж за гарного сотника. Радіє за них Максим, а гляне на річку — сльози котяться: занапастив він сам Катрин вік молоденький!

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

Оповідання написане в романтичному дусі на мотив соціальної нерівності, що стоїть на перешкоді закоханих і призводить до трагічних наслідків. У гордої Катрі почуття — на першому місці, вона не хоче йти заміж аби за кого. Батько дотримується усталених поглядів і звичаїв — віддавати дочку за рівного, а Семен — кріпак, підневільна людина. Потім розуміє свою провину й тяжко карається, але нічого вдіяти не може.